

שופטים (325)

פירש רבי רפאל וכסלבוים בספר "נתיב רפאל": הרמב"ן (פרשת כי תצא) כותב כי הסיבה שהזקן ממרא נהרג כדי להסיר המחלוקת, אבל אין בהוראתו חטא שבעטיו ראוי הוא למות, וכעין זה כתב החינוך. לפיכך, כל חוטא שחייב מיתה הרי זה מחמת החטא שנמצא בו עצמו, וכיון שהוא נמצא בתוך הכלל, לכן הרע נמצא בתוכם, ועל כך נאמר "ובערת הרע מקרבך", שיש לבער את הרע שנמצא בתוככי בני ישראל. אבל זקן ממרא אין בו עצמו רע המחייב מיתה, אלא רק מיכון שהירבה מחלוקת בישראל לפיכך הוא נענש, הרי הרע שעשה נמצא בכל ישראל כי המחלוקת היא בכולם, לכן כתוב בו "ובערת הרע מישראל"

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

תמים תהיה עם ה' אלוקיך (יח. יג)

אברכים בני תורה התאוננו באזני החפץ חיים, ששלחו במסחר ידם ואברו הונם בענין רע, מפני אונאה ותרמית מצד הסוחרים שהתקשרו אתם בענייני מסחר. השיב החפץ חיים, כתוב "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", כלומר עמו צריך להתהלך בתמימות, אבל עם בני אדם אל תהיה תמים אלא פקח עיניך ותתבונן היטב. כיון שהתרגלו בלמדם בישיבה ללכת בתמימות עם ה', טעו וחשבו גם להתהלך עם בני אדם בתמימות. והוסיף, כן נהג גם יעקב אבינו שהתורה מכנהו איש תם, אבל בענייני עם לבן התנהג בהתחכמות והתבוננות.

ספר ייגדיל

תורה

בין קיום מצוה מתוך מחשבה לקיומה מלומדה

פן ירדף גאל הדם אחרי הרצח (יט.ו)

מבואר שרוצח במזיד בעדים והתראה מקבל מיתה, ואילו רוצח בשוגג, לא רק שלא נהרג עוד דואגים לו לעיר מקלט שמא ירדוף אחריו גואל הדם. איך יתכן הבדל כה גדול ששני אנשים הרגו אדם, את האחד הורגים ואילו את השני לא רק שלא מענישים רק ממלטים אותו לעיר מקלט? אומר רבינו בחיי ההבדל הוא פשוט, אך עלינו להתבונן בו: הראשון הרג ללא כוונה, ללא מחשבה, בלי שום רצון, ואילו השני, רצח בכוונה תחילה, ומחשבה וידיעה. היה הרב ראובן קרלנשטיין זצ"ל מעורר: הלא קל לנו כל כך להבין את ההבדל, מדוע אם כן קשה לנו להבין את ההבדל בין אדם שמברך ברכת המזון בכוונה ודעת, ואחד, שיושב בסמוך אליו, מברך ללא מחשבה, שאין שום שייכות בניהם, שני עולמות! מצוה עם לב ומצוה ללא לב הבדל משמים וארץ.

ספר "לחתך עליין"

שופטים ושופרים תתן לה בכל שפירך (טז. יח)
כתב רב חיים ויטאל זצ"ל: "תתנו לכם בכל שעריכם" לא נאמר, אלא "תתן לה בכל שפירך", בלשון יחיד, שכל אדם חייב לשים משמר ולהציב שופט בכל אחד משערי גופו, דהיינו: להשגיח שהעניינים לא יסתכלו במה שאסור להסתכל, האוזנים לא ישמעו מה שאסור לשמוע, והפה לא יהיה כהפקר, לא בדיבוריו ולא באכילתו. וסיים דבריו באמרו, שאם האדם סוגר את שערו, יפתחו בפניו שערי גן העדן. ספר "מעייני השבוע"

ולא תקים לה מצבה אשר שניא ה' אלוקיך (טז. כב)

שינינו בפרקי אבות (פ"ד מט"ז): עולם הזה דומה כפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין. על האדם לדעת תמיד כי העולם הזה אינו אלא חולף ועליו לעשות את כל עניני העולם וכל צרכי הגוף בתוך הכנה לעבודת הבורא, לעולם הבא. כמו כן ידוע כי ההנאות של העולם הזה קרויות "לך" כמו שאמרו בגמרא (ביצה טו): לגבי יום טוב חציו לכם, חציו לה'. לפיכך אמרה תורה: "ולא תקים לה מצבה", אל תעשה את ה"לך", היינו את הנאות העולם הזה בתוך מצבה, דבר יציב וקיים לתמיד, אלא בתוך הכנה לעולם הבא.

ספר "מעייני של תורה" בשם קדושת לוי

על פי התורה אשר ירוף ועל המשפט אשר יאמרו לה תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לה ימין ושמאל (יז. יא)

"ימין ושמאל" אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל, ועל השמאל שהוא ימין וכו' (רש"י). יש לדקדק דבפסוק שלפנינו כתיב "שמאל" חסר בלא וא"ו, ואלו לקמן (פסוק כ) כתוב: "ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל" שמאל מלא עם וא"ו, מה פשר שינוי זה. ואפשר לומר, שהרי כאן הכוונה דאפילו שלפי דעתך הוא ימין והסנהדרין אומרים לך שזה שמאל, צריך אתה לשמוע להם, דהיינו שנראה לך שזהו שמאל, וכפי שמפורש הלשון בספרי: אפילו נראים בעיניך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל, אבל אליבא דאמת הצדק עם הסנהדרין שאינו שמאל אלא ימין, ומשום כך נאמר "שמאל" חסר, כדי לומר לך שזהו שמאל קלוש ורק לפי דמיונו וטעותו של השואל, משא"כ אצל המלך, הכוונה שלא יסור מדרך התורה והמצוות, שהוא באמת שמאל, ע"כ כתבה התורה שמאל מלא שזהו השמאל האמיתי.

ספר "המאור שכתורה"

והאיש אשר יעשה כדון... ובערף הרע מישראל (יז. יב)
יש לדקדק, מדוע נאמר כאן "ובערף הרע מישראל" בעוד שבמקומות אחרים נאמר "ובערת הרע מקרבך".

וְנִסְפָּתָ לָךְ עוֹד שְׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה (י.ט. ט)
הרי תשע, ג' שבעבר הירדן וג' שבארץ כנען וג' לעתיד לבוא (רש"י)

תמה רבי משה פיינשטיין זצ"ל ב"קול רם": מה עניין ערי מקלט לעתיד לבוא, והרי אז תמלא הארץ דעה את ה' ולא יהיו רוצחים? ברם כגודל השגתם ודבקותם בהש"ת, כך תגדל יראת חטאם. כדרך דמצינו באבות הקדושים, שאף שהיתה דרגתם נשגבה מאוד מכל מקום כל העת התייראו "שמא יגרום החטא" (ברכות ד.). ולכן אדרבה, לעתיד לבוא תהיה יראת החטא גדולה לאין ערוך מהיום, ויהיו יראים שמא יכשלו בשפיכות דמים או על כל פנים באביזריהו, כמו כעס, והלבנת פנים, לזאת באו ערי מקלט להורות, שאכן כך יאה הוא, להיות יראים מן החטא ולהכין ערי המקלט לשופכי דמים, אבל בוודאי יהיו ערים אלו ריקות ושוממות משופכי דמים.
רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

פי תצא למלחמה על איבך ויראתי סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם פי ה' אלוקיך עמך המעלך מארץ מצרים... והיה פקרבכם אל המלחמה ונגש הפהן ודבר אל העם (כ.א.ב.)

"פי תצא למלחמה", נקט הכתוב לשון יחיד, כלומר, כאשר תצאו להלחם עם אויביכם אם תהיו כולכם מאוחדים וקשורים יחד באחדות גמורה, כאיש אחד, אז אפילו אם יעמוד מולם "סוס ורכב עם רב ממך", מחנה גדול מאוד, אף על פי כן "לא תירא מהם", אין לך ממה לחשוש ולירא, שכן "פי ה' אלוקיך עמך המעלך מארץ מצרים", הקב"ה הוציאך מארץ מצרים בניסים ובנפלאות, וכן תנצח גם אויבים אלו לא בגבורתך אלא בניסים, כי בשעה שכלל ישראל מאוחדים, כל כלי יוצר עליהם לא יצלח. אמנם, ממשיך הכתוב ואומר: "והיה פקרבכם אל המלחמה", "פקרבכם" לשון רבים, כלומר שיהיה ביניכם פרוד הלבבות וכל אחד בפני עצמו, אז כבר נחוץ שיגש "וּנְגַשׁ הַפְּהֵן וְדַבֵּר אֶל הָעָם" דברי כבושין ומוסר על שאין האחדות שולטת בהם.

ספר "ומתוק האור"

הירא ורף הלֵבב (כ. ח.)

רבי יוסי הגלילי אומר "הירא ורף הלֵבב", זהו המתיירא מן העבירות שבידו (סוטה מד.). לכאורה תיבת "שבידו" היא כשפת יתר, די לומר "הירא מן העבירות" ותו לא? ב"ילקוט המאירי" כתב דייק לומר "בידו", לומר שדוקא עבירות "שבידו" כגון גזל והונאה חוזר מעורכי המלחמה, אבל עבירות שבין אדם למקום לא, דאי מתיירא מהעבירות כבר הרהר תשובה בלבו ונחשב כבר לצדיק גמור, כמו שאמרו חז"ל (קדושים מט.) שהרהור תשובה מחשיב את האדם לצדיק גמור. ה"בן יהודע" ביאר באופן נוסף: ידוע שהחוטא נרשמים עוונותיו בשרטוטים שבידו ומצחו. ובאותו יום שחטא ממש אין הרושם ניכר, רק אם לא עשה תשובה ביום ההוא, אז

יהיה ניכר רושם העבירות בידו ובמצחו, עד שיעשה תשובה. לזה אמר "המתיירא מעבירות שבידו", רצונו לומר שעדיין רושם שלהם ניכר בידו כיון שלא שב.
ספר "אוצרות התורה"

הלכה: פיני השולחן לאחר סעודה שלישית

האם מותר לפנות את השולחן לאחר סעודה שלישית?
נפסק בשו"ע (סימן שכג ס"ו): מדיחים כלים לצורך היום, כגון שנשאר לו עדיין סעודה לאכול, אבל לאחר סעודה שלישית אין מדיחין. ועל פי זה יש לומר שהוא הדין שאסור לפנות את השולחן מהכלים שעליו, משום שעושה זאת לצורך מוצאי שבת, ויש בזה איסור הכנה משבת לחול. אולם אם מפנה את השולחן מחמת שרוצה להמשיך לשבת ליד השולחן וללמוד או לשוחח וכדו', ואין זה נוח ונעים לשבת כך כאשר כלי האוכל ושיירי המזון מונחים עליו, מותר לפנותם, כיון שהוא לצורך השבת.
ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: במקום שבו נסתמות המילים, מדבר הלב

ספר "שמחלה"

תקירה: אתנן: דינו חל בביאת איסור, או בביאת זנות

(גם אם אינה אסורה) (הגר"ח סטנסיל קפג: ביאת זנות)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: דבר שבמנין: שאלו את מוהרי"ל רבה של סלוצק: בידוע שלעת זקנה נחלשים יצריו של האדם וכל תאוותיו בטלות, פרט לאחת, תאוות הממון, מה טעמו של דבר? השיב הרב: כידוע ממון הוא דבר שסופרים ומונים אותו, וקיימא לן: "דבר שבמנין אפילו באלף לא בטל", אפילו אם יחיה האדם אלף שנה, תאוות הממון אינה בטלה!
ספר חד וחלק חלק א'

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, אביטל אורה בת אנאל אידה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זויריה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוזה, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צירלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה, לינה רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollet-aixlesbains.fr